

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 70% מן הרמה הרגילה

מועד חורף תשע"ח 2018

סמל שאלון: 11281

הפתרון נכתב על ידי מיה צאלח-גפני ואסף גבעתי

חלק ראשון - הבנה והבעה

1. שאלת כתיבה ממוזגת

2. שתי הצעות אפשריות לתשובה:

אפשרות א':

עמדתי לגבי השאלה הנשאלת היא **שיש להפסיק לקיים את המכבייה**.
הנימוק אשר הכי השפיע על עמדתי בנושא זה הוא הנימוק לפיו רמתו הספורטיבית של האירוע היא נמוכה. הספורטאים הבכירים מישראל ומהעולם אינם מבזבזים את זמנם על אירוע ספורטיבי מדרג ב', ובתחרויות משתתפים רק ספורטאים בינוניים. אחת המטרות העיקריות לקיום המכביה, על פי יוסף יקותיאל שהגה את הרעיון, הייתה להציג את התרבות היהודית בפני העולם כולו. כאשר אנחנו מציגים את התרבות היהודית בצורה עלובה, עם ספורטאים מדרג ב' בלבד, אנחנו מחמיצים את המטרה העיקרית לשמה נוסדה המכבייה.

אפשרות ב':

עמדתי לגבי השאלה הנשאלת היא **שיש להמשיך לקיים את המכבייה**. הנימוק אשר הכי השפיע על עמדתי בנושא, הוא הנימוק לפיו המכבייה ממחישה בנחרצות ובבהירות את מרכזיותה הבלתי מעורערת של ישראל בעולם, ומעודדת עלייה ארצה. אין עוד כינוס עולמי של יהודים מלבד המכבייה, וזו הזדמנות ייחודית להדגיש את מרכזיותה של מדינת ישראל. היתרון הגדול של כינוס מסוג זה הוא שאינו פוליטי, והוא עוסק בתחום אנושי חיובי. הספורטאים המגיעים הנה חווים את ישראל כמקום חיובי, באירוע נטול מחלוקות מלבד התחרות הספורטיבית, ונשארים עם "טעם טוב" לגבי החוויה שלהם בישראל. זה מעודד עלייה של חבריה איכותיים במיוחד, ספורטאים שהגיעו להישגים ראויים לציון.

3. א. טענה ראשונה – המכבייה היא אירוע גזעני.

הביטוי הלשוני המעיד כי זו טענה של אחרים – מי שניסו להבאיש את ריחה של המכבייה ולהדביק לה תווית שקרית של "אירוע גזעני".

טענה שנייה – אם יתחזקו היהודים מבחינה פיזית, ישתפר מעמדם גם בזירה המדינית

הביטוי הלשוני המעיד כי זו טענה של אחרים – התנועה הציונית הצעירה סברה כי...

- ב. כאשר הכותבים מביאים דברים של אחרים אשר אינם עולים בקנה אחד עם דבריהם, הם עושים כן כדי להפריך את טענות אלו ובכך לחזק את דבריהם. בנוסף לכך הכותב מביע צנעה בדרך זו ומפגין את המודעות שלו לקולות אחרים בחברה – בכך הוא מתחבר מבחינה רגשית לקוראים אשר מחזיקים בדעה הפוכה ממנו.
- כאשר הכותבים מביאים דברים של אחרים אשר תואמים לעמדתם הם מרחיבים את טווח הנימוקים שלהם, ומציגים את דעתם כקונצנזוס בין כותבים רבים.

חלק שני - לשון

פרק א: חובה – שם המספר ומילות היחס

4. א.

- וְאַחַת
- אֲלֶפֶים שש מאות תשעים וארבעה
- בשנת אֲלֶפֶים וְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה
- בששה ביולי
- פי ארבעה

ב. המכבייה ה- שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה

- ג. "חמש שקל" הוא טעות מכיוון שהשם הנמנה הוא בזכר, ולכן הגיית המספר המונה תהיה בזכר – חמישה. כמו כן, יש לציין את שם העצם ברבים: שקלים עד לספרה 10.

5. (1) ...כמה כיף לראות אתכם כאן בירושלים...

(2) ...חלק לא קטן מכם מבקרים פה...

(3) ...ניצחה ב משחק...

פרק ב: תחביר

6. א. (1) I.

פסוקית מושא

יקותיאל קיווה [כי בצד הספורט תשמש המכבייה גם במה ליהודי העולם לקיום תחרויות בתחומי האומנות: שירה, ציור, פיסול וכדומה].

II.

פסוקית נשוא

השאלה היא [אם מבחינה לאומית יש ערך לקיומם של משחקי המכבייה].

III.

פסוקית נושא

נראה [כי במשך השנים איבדו המכביות את כוח המשיכה שלהן].

ב. (1)

נשוא מורחב

בשנים האחרונות הולכת ופוחתת החשיבות הלאומית של המכבייה.

נשוא

המכבייה הראשונה תרמה להרמת המורל בקרב יושבי הארץ,

נשוא מורחב

והיא אף הרימה את קרנה של התנועה הציונית בקרב יהדות התפוצות.

(2)

תרמה

7. א. המכבייה השלישית הייתה אמורה להיערך בשנת 1938, אולם מאורעות הדמים בארץ, הזעזועים הגדולים באירופה, השואה של העם היהודי ומלחמת העצמאות – כל אלה גרמו לדחיית המכבייה, והיא נערכה רק

בשנת 1950.

(1) משפט איחוי (מחובר)

(2) נושא

(3) תמורה

הכותב בחר להשתמש בצירוף "כל אלה" על מנת ליצור הכללה לאחר הפירוט. המטרה היא להראות קודם את הפרטים, ואחר כך להכליל אותם ולארגן אותם. / הצירוף "כל אלה" מסייע להדגיש את כל הפריטים שהוזכרו לפניו ו"לאסוף" אותם עבור הקורא.

(4) **ומלחמת העצמאות:** -וי"ו החיבור מחברת בין החלקים הכוללים (השואה של העם היהודי ומלחמת העצמאות)

והיא: וי"ו החיבור מחברת בין איברים במשפט המחובר (**כל אלה גרמו לדחיית המכבייה, והיא נערכה רק בשנת 1950.**)

ב. (1) I. התמורה: אנטישמיות חריפה וקיצונית

II. התמורה: שחיין אמריקני בן 15

(2) משפט I: איום חיצוני התפקיד התחבירי: מושא

משפט II: מרק ספיץ התפקיד התחבירי: לוואי

8. א. (1)

I. הספורטאים היהודים אינם רק נציגי מולדותיהם, אלא גם נציגי

העם היהודי.

II. הספורטאים אינם משתתפים באליפות אסיה, אלא באליפות

אירופה.

III. בימינו המכבייה היא אירוע שאין לו כל הצדקה לאומית או

ספורטיבית.

- (2) התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט I : נושא
- התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט II : מושא
- התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט III : לוואי
- (3) הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים במשפט I : הוספה
- הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים במשפט II : ניגוד
- הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים במשפט III : ברירה

ב. (1) קשר לוגי של ניגוד

(2) אלא

”בתחום הספורט אינך נמדד על פי מי שאתה, אלא על פי מעשיך.”

9. א. (1) בני הזוג התאהבו במכבייה.

• במכבייה

• תפקיד תחבירי אפשרי ראשון- מושא.

תפקיד תחבירי אפשרי שני – תיאור מקום.

(2) **משמעות I**: דנה ביקשה מדניאלה את הכרטיס של דניאלה למופע הפתיחה של המכבייה.

משמעות II: דנה ביקשה את הכרטיס שלה למופע הפתיחה של המכבייה מדניאלה.

(3) התשובה לשאלה **מי התרגשה?** אינה חד משמעית.

ב. (1) פסוקית לוואי (מצומצמת)

רבים ראו במכבייה תשובה על הניסיונות [להשפיל את העם היהודי].

(2) פסוקית לוואי

(3) העם היהודי = מושא

(4) רבים ראו במכבייה תשובה על ניסיונות ההשפלה של העם היהודי.

העם היהודי = לוואי

הנוסח התקין	השיבוש	
והנגרמות	והנגרמים	1
ומהיעדר מסגרת	והיעדר מסגרת	2
כשאנו	שאנו	3
האם הן רלוונטיות	האם הם רלוונטיות	או :
לאלימות ולאכזוהול	לאלימות ואלכזוהול	או :
לא הייתה	אינה הייתה	או :
גורמת	גורמים	או :
לתמוך בבני נוער ולעזור להם	לתמוך ולעזור לבני נוער	

- ב.**
- והנגרמים – אין התאם במין ובמספר בין הנושא (תופעות) לבין הנשוא (נגרמים)
 - שאנו – שימוש לא תקני ב-ש השעבוד, מילית השעבוד המתאימה לציין זמן היא כש...
 - האם הם רלוונטיות – אין התאמה במין ובמספר בין המאזכר (הם) למאוזכר (תנועות הנוער)
 - לאלימות ואלכזוהול – יש לחזור על מילית היחס לפני כל אחד מן החלקים הכוללים.
 - אינה הייתה – שלילת פועל בעבר תיעשה על ידי המילה "לא", האוגד "אינה" יופיע רק לפני צורת בינוני.
 - גורמים – אין התאם במין ובמספר בין הנושא (התפשטות) לנשוא (גורמים).
 - לתמוך ולעזור לבני נוער – כל אחד משמות הפועל מצריך מילת יחס שונה, ולכן אין להצמידם.

ג. (1) באם ; במידה ו

(2) I. אילו היית מתאמן יותר, היית יכול לנצח במשחה הגמר.

II. אם תתאמן יותר, יש סיכוי שתוכל להשתתף במכבייה הבאה.

III. אילולא קנינו כרטיס מראש, לא היינו יכולים להשתתף בטקס הפתיחה.

11. א. (1)

הפעלים	שורש	בניין
אַרַע	א-ר-ע	פיעל
הִצַּב	י-צ-ב	הופעל
יִשְׁנֶה	ש-נ-י/ה	נפעל

(2) נִשְׁנִים

(3) מִזְהָם

ב. (1) המילים שאינן תקינות: סְפּוֹרְטָאִי ; הִצִּיעַ ; נוֹלְדוֹת

(2) סְפּוֹרְטָאִי – צורן סופי אאי לציון מקצוע (לעומת הצורן הספי אי לציון שם תואר)

הִצִּיעַ – בניין הפעיל בגזרת חפיי"צ – התחילית תנוקד בחיריק.

הניקוד בסגול רק לפני עיצור גרוני.

נוֹלְדוֹת – בניין נפעל בגזרת נפיי"ו – עי הפועל תנוקד בקמץ.

הקמץ אינו נחטף במרחק של הברה אחת מן ההברה

המוטעמת.

או:

סְפּוֹרְטָאִי ; הִצִּיעַ ; נוֹלְדוֹת

12. א. (1) יַעֲלוּ

(2) יֵאָזִינוּ

(3) יִכּוֹנוּ

ב.

שלמים	נחי ל"י/ה
תְּמִיָּה	הַתְּעָרוּת
גְּבִיָּה	הַתְּהַנְּוָה
פְּחָתָה	תְּזוֹן

ג. תפוצה – להפיץ

תודעה – להודיע / ליידע / להיוודע / להתוודע

מסע – לנסוע / להסיע

13. א. להניף << מנוף >> למנף

ב. (1) תרמה

(2) תרומה

ג. (1) מְנוּעִים

(2)

פעל (קל)	הפעיל
מניעת	מניע
מְנוּעִים	

(3) מניע - שם עצם

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
מסילה	הליכון
מאוץ	לחצית
מונה	

(2) מסילה – ס-ל-ל

מאוץ – א-ו-צ

מונה – מ-נ-י/ה

ב. (1) ר-ו-צ

(2) שם עצם

ג. לפידן

הסבר: הסיומת אָן מציינת מקצועות ותפקידים, ולכן היא מתאימה בהקשר המבוקש.

15. א. לב – בהטיית המילה מופיע דגש חזק משלים ב-ב לציון האות הכפולה החסרה.

ניתן לראות את האות הכפולה בנטיות של המילה: לבבות, לבבי, מלבב

צל - ניתן לראות כי בבניין הפעיל צורת הניקוד הַצֵּל מתאימה לגזרת הכפולים.

ניתן לראות את האות הכפולה בריבוי של המילה: צללים.

ב.

• חגים

• ח-ו-ג

• י/ו-ע-ד

ג. (1) אגרוף

(2) שחיה, חתירה – משקל קְטִילָה (שם פעולה של בניין קל)

או: מגור, סבסוב, אגרוף – משקל קְטוּל (שם פעולה של בניין פיעל)

(3) דרך התצורה של המילה קשתות שונה. מילה זו נוצרה מבסיס (קשת)

וצורן סופי (אות) לציון הפשטה.